

Uputstvo o postupanju policijskih službenika prema maloletnim i mlađim punoletnim licima, predstavlja prvi podzakonski akt Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srbije koji reguliše postupanje policijskih službenika prema navedenoj populaciji.

Ovaj dokument je izrađen u cilju podrške implementacije odredbi Zakona o maloletnim učiniocima krivičnih dela i krivično-pravnoj zaštiti maloletnih lica, usmerenih ka najboljem interesu deteta.

Uputstvo je rezultat neposredne saradnje Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srbije, Ministarstva rada, zapošljavanja i socijalne politike Republike Srbije, beogradske kancelarije UNICEF-a, Centra za prava deteta i Pravosudnog centra za obuku i stručno usavršavanje u Beogradu.

Ovom prilikom, srdačno se zahvaljujemo na pruženoj stručnoj pomoći i podršci tokom izrade ovog dokumenta:

Gospodici mr Ivani Stevanović, istraživaču Instituta za sociološka i kriminološka istraživanja u Beogradu, gospodinu prof. dr Milanu Škuliću, vanrednom profesoru za krivično pravo i kriminalistiku Pravnog fakulteta Univerziteta u Beogradu, gospođi Ranki Vujović, načelniku Odeljenja za drugostepeni postupak i nadzor, Sektora za zaštitu porodice i dece, Ministarstva rada, zapošljavanja i socijalne politike Republike Srbije, gospodinu Nikoli Miloševiću, sudiji Vrhovnog suda u Beogradu u penziji, gospodinu Nenadu Vujiću, direktoru Pravosudnog centra u Beogradu, gospodinu Draganu Obradoviću, predsedniku Okružnog suda u Valjevu, gospodinu Ljubomiru Pejakoviću, direktoru Centra za prava deteta u Beogradu i predstavnicima kancelarije UNICEF-a u Beogradu.

**MUP REPUBLIKE SRBIJE
UPRAVA KRIMINALISTIČKE POLICIJE**

Na osnovu člana 10. a u vezi člana 38. Zakona o policiji ("Službeni glasnik RS", broj 101/2005),
ministar unutrašnjih poslova daje

U P U T S T V O
o postupanju policijskih službenika prema maloletnim i mlađim punoletnim licima

I. Opšte odredbe

1. Ovim Uputstvom propisuje se postupanje policijskih službenika, uniformisanih i neuniformisanih zaposlenih, koji primenjuju policijska ovlašćenja (u daljem tekstu: ovlašćena službena lica), prilikom preduzimanja mera i radnji na sprečavanju i suzbijanju krivičnih dela i prekršaja za koja su osumnjičeni maloletnici i mlađa punoletna lica.

Odredbe ovog Uputstva, odnose se i na postupanje sa maloletnim licima (decom i maloletnicima), koja su oštećena krivičnim delom ili prekršajem, ili sa kojima ovlašćena službena lica dođu u kontakt po drugom osnovu, bez prisustva roditelja, usvojioca ili staraoca.

2. Dete, u smislu ovog Uputstva, je lice koje u vreme izvršenja krivičnog dela ili prekršaja nije navršilo 14 godina života.

Maloletnik, u smislu ovog Uputstva, je lice koje je u vreme izvršenja krivičnog dela ili prekršaja navršilo 14, a nije navršilo 18 godina života.

Mlađi maloletnik je lice koje je u vreme izvršenja krivičnog dela ili prekršaja navršilo 14, a nije navršilo 16 godina života.

Stariji maloletnik je lice koje je u vreme izvršenja krivičnog dela ili prekršaja navršilo 16, a nije navršilo 18 godina života.

Mlađe punoletno lice, u smislu ovog Uputstva, je lice koje je u vreme izvršenja krivičnog dela ili prekešaja navršilo 18, a nije navršilo 21 godinu života.

3. Prostorije, u kojima se postupa sa maloletnim licima, treba opremiti sadržajima koji odgovaraju njihovim potrebama i interesima. Takođe, neophodno je na prikladnim mestima izložiti brošure, postere i plakate, u cilju informisanja o dečijim pravima i dužnostima.

4. Kada preduzimaju mere i radnje prema maloletnom licu, ovlašćena službena lica postupaju obazrivo, vodeći računa o zrelosti, drugim ličnim svojstvima i zaštiti privatnosti maloletnog lica, a sve u cilju da mere i radnje koje se preduzimaju ne bi štetno uticale na njegov razvoj.

5. Ovlašćena službena lica, u postupku prema maloletnom licu, dužna su da postupaju najhitnije, kako bi se postupak što pre završio, uz poštovanje načela zakonitosti, profesionalnosti, humanosti, uvažavajući međunarodne norme i standarde, a posebno one sadržane u Konvenciji UN o pravima deteta i Evropskoj konvenciji za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.

6. Prilikom preduzimanja mera i radnji prema maloletnom licu, neophodno je pridržavati se opštih taktičkih pravila.

II. Postupanje policijskih službenika prema detetu

7. Sa detetom postupaju ovlašćena službena lica koja su stekla posebna znanja iz oblasti prava deteta, prestupništva mladih i krivično-pravne zaštite maloletnih lica.

Sva ovlašćena službena lica koja u radu na otkrivanju krivičnih dela i prekršaja i njihovih učinilaca dođu u kontakt sa detetom, bilo da se ono pojavljuje u svojstvu učinioca krivičnog dela ili prekršaja, odnosno u svojstvu oštećenog navedenim deliktima, ili od koga se prikupljaju obaveštenja, dužni su da odmah o tome obaveste ovlašćena službena lica iz stava 1. ove tačke, koja mogu dati instrukcije o daljem postupanju ili preuzeti predmet na dalji rad.

8. Kada ovlašćena službena lica zateknu dete u izvršenju krivičnog dela ili prekršaja, dužni su da ga spreče da nastavi sa vršenjem dela, obave spoljni pregled, privremeno oduzmu predmete krivičnog dela, prekršaja i sredstva namenjena za njihovo izvršenje, o čemu sačinjavaju izveštaj ili službenu belešku u kojima se konstatuju privremeno oduzeti predmeti.

Za privremeno oduzete predmete, ovlašćena službena lica iz tačke 7. stav 1. ovog Uputstva naknadno izdaju potvrdu roditelju, usvojiocu ili staraocu, odnosno odgovornom licu ustanove za smeštaj korisnika.

Neposredno pre preduzimanja mera i radnji, ovlašćena službena lica dužna su da, ako je dete povređeno, istom omoguće medicinsku pomoć u najbližoj zdravstvenoj ustanovi. Ako je potrebno vršenje uviđaja ili druge radnje dokazivanja, neophodno je obezbediti lice mesta do dolaska uviđajne ekipe. Ukoliko se dete kome je ukazana pomoć ne zadrži u zdravstvenoj ustanovi, dovodi se u službene prostorije, po mogućnosti vozilom bez policijskih obeležja.

9. Dete se u službene prostorije policije, dovodi u cilju utvrđivanja identiteta i prikupljanja obaveštenja o roditeljima, usvojiocu ili staraocu, odnosno ustanovi čiji je korisnik, pri čemu se mora postupati sa naročitom hitnošću. Dete privremeno boravi u službenim prostorijama policije do dolaska roditelja, usvojioca ili staraoca, ili odgovornog lica iz ustanove za smeštaj korisnika, odnosno predstavnika centra za socijalni rad (u daljem tekstu: organa starateljstva), koji dete preuzimaju. Ako se ova lica ne pojave ili se ne mogu identifikovati niti pronaći, dete se predaje ovlašćenim službenim licima iz tačke 7. stav 1. ovog Uputstva, koja odmah, uz popunjeni obrazac potpisan od strane neposrednog starešine, isto smeštaju u najbližu prihvatnu stanicu.

10. Saglasno zakonu, dete se ne može pozivati u svojstvu osumnjičenog. Prema njemu se ne smeju upotrebiti sredstva prinude, osim ako neposredno ugrožava sopstveni život, život ovlašćenog službenog lica ili drugog lica, o čemu ovlašćeno službeno lice sačinjava izveštaj.

11. Pozivanje deteta u svojstvu građanina radi prikupljanja obaveštenja vrše ovlašćena službena lica iz tačke 7. stav 1. ovog Uputstva. Pozivanje se vrši preko roditelja, usvojioca ili staraoca, odnosno odgovornog lica ustanove za smeštaj korisnika u kojoj je dete smešteno.

Prikupljanje obaveštenja od deteta u svojstvu učinioca ili oštećenog u vezi krivičnog dela za koje se gonjenje preuzima po službenoj dužnosti, nakon odazivanja na poziv, obavljaju isključivo ovlašćena službena lica iz tačke 7. stav 1. ovog Uputstva, obavezno u prisustvu roditelja ili usvojioca, a ukoliko je dete pod starateljstvom, u prisustvu staraoca.

Prisustvo stručnog lica organa starateljstva, umesto roditelja ili usvojioca, obezbediće se u slučaju kada su roditelj, usvojiac ili staralac nedostupni.

Prisustvo stručnog lica organa starateljstva umesto roditelja, usvojioca ili staraoca, obezbediće se i u situacijama kada ovlašćena službena lica iz tačke 7. stav 1. ovog Uputstva, procene da prisustvo navedenih subjekata nije u skladu sa najboljim interesom deteta, u slučajevima izvršenja krivičnih dela navedenih u članu

150. Zakona o maloletnim učiniocima krivičnih dela i krivično-pravnoj zaštiti maloletnih lica na štetu deteta, kao i onda kada bi njihovo prisustvo bilo iritirajuće za dete, i time u velikoj meri ugrozilo izvršenje policijskog zadatka.

Ukoliko u navedenim situacijama nije moguće obezbediti prisustvo stručnog lica organa starateljstva, obezbediće se prisustvo drugog poslovno sposobnog lica koje ima iskustva u radu sa decom i koje nije zaposleno u policiji ili umešano u događaj - odgovornog lica ustanove za smeštaj korisnika, psihologa ili pedagoga škole koju dete pohađa.

Pre prikupljanja obaveštenja, ovlašćeno službeno lice iz tačke 7. stav 1. ovog Uputstva, upoznaje dete, roditelja, usvojioca ili staraoca, odnosno drugo lice koje prisustvuje prikupljanju obaveštenja, o razlozima prikupljanja obaveštenja.

O prikupljenim obaveštenjima sačinjava se službena beleška ili zapisnik koji potpisuju ovlašćeno službeno lice iz tačke 7. stav 1. ovog Uputstva i roditelj, usvojilac ili staralac, odnosno drugo lice koje je prisustvovalo prikupljanju obaveštenja, uz obaveznu konstataciju da je o krivičnom delu ili drugom sličnom događaju obavestjen nadležni javni tužilac za maloletnike, kome se, odmah, dostavlja izveštaj. O prosleđenom izveštaju javnom tužiocu za maloletnike, istovremeno, u pisanoj formi, obavestava se i nadležni organ starateljstva.

Mesna nadležnost organa starateljstva, određuje se prema prebivalištu roditelja, usvojioca ili staraoca, a ukoliko navedena lica nisu poznata, nadležan je organ starateljstva po mestu pronalaska deteta.

Izveštaj iz stava 7. ove tačke podnose ovlašćena službena lica iz tačke 7. stav 1. ovog Uputstva, preko nadležne linije rada za suzbijanje maloletničke delinkvencije u sedištu organizacione jedinice.

12. U slučaju postojanja osnova sumnje da je od strane punoletnog lica izvršeno neko od krivičnih dela navedenih u članu 150. Zakona o maloletnim učiniocima krivičnih dela i krivičnopravnoj zaštiti maloletnih lica, na štetu deteta, bez odlaganja obavestava se nadležni organ starateljstva, koji određuje način privremenog zbrinjavanja deteta kod lica ili ustanove i obezbeđuje prisustvo lica u toku prikupljanja obaveštenja.

Ako se ne obezbedi prisustvo stručnog lica organa starateljstva, dete se smešta u najbližu prihvatnu stanicu.

Ukoliko je dete žrtva trgovine ljudima i krivičnih dela sa elementima eksploatacije ljudi, bez odlaganja se obavestava Služba za koordinaciju zaštite žrtava trgovine ljudima, radi obezbeđivanja adekvatne pomoći i zaštite.

Sa punoletnim licem u svojstvu osumnjičenog, nakon izvršenja nekog od krivičnih dela iz stava 1. ove tačke, postupaju ovlašćena službena lica nadležnih linija rada za suzbijanje opšteg kriminala u sedištu organizacionih jedinica.

Sa detetom u svojstvu oštećenog, nakon izvršenja nekog od krivičnih delom iz stava 1. ove tačke, postupaju ovlašćena službena lica iz tačke 7. stav 1. ovog Uputstva, u saradnji sa stručnim licem organa starateljstva.

13. Kada dete pobegne od kuće ili iz ustanove čiji je korisnik neophodno je, u cilju otklanjanja sumnje o eventualnom zlostavljanju i zanemarivanju, odmah konsultovati nadležni organ starateljstva, i, u zavisnosti od konkretnog slučaja, u saradnji sa stručnim licem organa starateljstva, obaviti razgovor u cilju utvrđivanja razloga bekstva.

14. Kada ovlašćena službena lica kod deteta pronađu predmete za koje se pretpostavlja da su opojne droge ili druge psihoaktivne supstance, privremeno ih oduzimaju, o čemu izdaju potvrdu koju potpisuje roditelj, usvojilac ili staralac, odnosno odgovorno lice ustanove za smeštaj korisnika u kojoj je dete smešteno.

Nakon prikupljanja obaveštenja kome prisustvuje neko od navedenih lica iz stava 1. ove tačke, ovlašćeno službeno lice iz tačke 7. stav 1. ovog Uputstva, sačinjava službenu belešku ili zapisnik, koje uz propratni akt dostavlja nadležnom organu starateljstva na dalje postupanje. Ukoliko se radi o sumnji na opojne droge, beleška ili zapisnik se prosleđuju na upoznavanje i nadležnoj liniji rada za suzbijanje narkomanije u sedištu organizacione jedinice.

Kada se prepozna da je dete u alkoholisanom stanju, ili u apstinencijalnoj krizi, odnosno kada se prilikom spoljnog pregleda konstatuju zdravstvene promene ili telesne povrede kod deteta koje je dovedeno u službene prostorije, ili kada isto zatraži medicinsku pomoć, neophodno je odmah obavestiti službu hitne pomoći, ili u najbližoj zdravstvenoj ustanovi zatražiti stručnu lekarsku pomoć i izveštaj koji sadrži nalaz i mišljenje lekara.

Nakon prikupljanja obaveštenja, roditelju, usvojiocu ili staraocu, odnosno drugom licu iz stava 1. ove tačke, predočava se da u odgovarajućim zdravstvenim ustanovama (npr. Zavodu za lečenje bolesti zavisnosti i Vojno-medicinskoj akademiji u Beogradu) mogu izvršiti potrebne laboratorijske analize kojima je moguće utvrditi prisustvo psihoaktivnih supstanci u urinu i krvi deteta i, u zavisnosti od konkretnog slučaja, u cilju daljeg rešavanja problema, predočava im se da se mogu obratiti nadležnom organu starateljstva ili savetovalištu u odgovarajućoj zdravstvenoj ustanovi.

III. Postupanje policijskih službenika prema maloletniku

15. Maloletnik se ne može zadržati u smislu člana 229. Zakonika o krivičnom postupku.

Maloletnik se može pozivati u svojstvu građanina i osumnjičenog. Prema njemu se mogu primenjivati zakonska ovlašćenja, kao što su prikupljanje obaveštenja, saslušanje u svojstvu osumnjičenog, prinudno dovođenje ako se ne odazove na poziv (ukoliko je u pozivu na to bio upozoren), lišenje slobode, daktiloskopiranje, fotografisanje; mogu se za njim raspisivati potrage i podnositi zahtevi za pokretanje prekršajnog postupka. Izuzetno se mogu primenjivati sredstva prinude i preduzimati druge mere i radnje na zahtev ovlašćenih organa i organizacija, pri čemu se moraju poštovati odredbe Zakona o maloletnim učiniocima krivičnih dela i krivičnopravnoj zaštiti maloletnih lica, Zakonika o krivičnom postupku, Zakona o prekršajima, Zakon o policiji i drugih zakonskih i podzakonskih akata.

Maloletnik se može podvrgnuti poligrafskom ispitivanju isključivo uz njegov pristanak i uz saglasnost i prisustvo roditelja, usvojioca ili staraoca.

U odnosu na maloletnika, mogu se podneti operativne informacije, uspostaviti operativne kontrole, otvoriti operativne obrade i preduzeti druge mere u skladu sa Instrukcijom o operativnom radu policije.

16. Pozivanje maloletnika u svojstvu građanina ili osumnjičenog i njegovo prinudno dovođenje, ako se ne odazove na poziv, mogu vršiti ovlašćena službena lica iz tačke 7. stav. 1 ovog Uputstva. Izuzetno, mere i radnje prema maloletniku, mogu preduzeti i druga ovlašćena službena lica (neuniformisni policijski službenici).

17. Pozivanje se vrši isključivo preko roditelja, usvojioca ili staraoca, osim maloletnika koji se nalazi u ustanovi za smeštaj korisnika, a koji se poziva preko odgovornog lica ustanove, uz konsultaciju i obaveštavanje ovlašćenih službenih lica iz tačke 7. stav 1. ovog Uputstva.

18. Prikupljanje obaveštenja od maloletnika u svojstvu osumnjičenog ili oštećenog, u vezi krivičnog dela za koje se gonjenje preduzima po službenoj dužnosti, nakon odazivanja na poziv iz tačke 16. stav 1. ovog Uputstva, obavljaju ovlašćena službena lica, obavezno u prisustvu roditelja ili usvojioca, a ukoliko je maloletnik pod starateljstvom, u prisustvu staraoca.

Prisustvo stručnog lica organa starateljstva umesto roditelja, usvojioca ili staraoca, obezbediće se u slučaju kada su roditelj, usvojilac ili staralac nedostupni.

Prisustvo stručnog lica organa starateljstva umesto roditelja, usvojioca ili staraoca, obezbediće se i u situacijama kada ovlašćena službena lica iz tačke 7. stav 1. ovog Uputstva, procene da prisustvo navedenih subjekata nije u skladu sa najboljim interesom deteta, u slučajevima izvršenja krivičnih dela navedenih u članu 150. Zakona o maloletnim učiniocima krivičnih dela i krivično-pravnoj zaštiti maloletnih lica na štetu maloletnika, kao i onda kada bi njihovo prisustvo bilo iritirajuće za maloletnika, i time u velikoj meri ugrozilo izvršenje policijskog zadatka.

Ukoliko, u navedenim situacijama nije moguće obezbediti prisustvo stručnog lica organa starateljstva, obezbediće se prisustvo drugog poslovno sposobnog lica koje ima iskustva u radu sa maloletnicima i koje nije zaposleno u policiji ili umešano u događaj - odgovornog lica ustanove za smeštaj korisnika, psihologa, pedagoga škole koju maloletnik pohađa ili dežurnog vaspitača internata.

Prikupljanje obaveštenja od maloletnika koji se nalazi u pritvoru, vrši se na osnovu odobrenja nadležnog sudije za maloletnike, u pritvorskim prostorijama, obavezno u prisustvu sudije za maloletnike ili sudije koga on odredi, kao i branioca ako to maloletnik zahteva.

19. Kada ovlašćena službena lica zateknu u izvršenju krivičnog dela ili prekršaja štićenika Vaspitno-popravnog doma u Kruševcu ili lice osuđeno na kaznu maloletničkog zatvora, iz Kazнено-popravnog zavoda u Valjevu (u vreme korišćenja odsustva ili bekstva), kao i maloletnika ili mlađe punoletno lice koje boravi u ustanovi za smeštaj korisnika, mogu postupati sa njim samo u vezi činjenica i okolnosti koje se odnose na krivično delo ili prekršaj u čijem je izvršenju zatečen, nakon čega bez odlaganja obaveštavaju ovlašćena službena lica iz tačke 7. stav 1. ovog Uputstva, koja mogu dati instrukcije o daljem postupanju ili preuzeti predmet na dalji rad.

20. Pre prikupljanja obaveštenja ili saslušanja, ovlašćena službena lica upoznaju maloletnika, roditelja, usvojioca ili staraoca, odnosno drugo lice koje prisustvuje prikupljanju obaveštenja ili saslušanju maloletnika u svojstvu osumnjičenog, o razlozima prikupljanja obaveštenja ili saslušanja ili drugih radnji u pretkrivičnom postupku.

Licima iz stava. 1 ove tačke, ovlašćena službena lica daju na uvid spisak advokata koji poseduju sertifikate o stečenim posebnim znanjima iz oblasti prava deteta, prestupništva mladih i krivično-pravnoj zaštiti maloletnih lica.

O prikupljenim obaveštenjima sačinjava se službena beleška ili zapisnik, koje potpisuju ovlašćeno službeno lice, maloletnik i njegov roditelj, usvojilac ili staralac, odnosno drugo lice koje prisustvuje prikupljanju obaveštenja.

21. Zapisnik o saslušanju osumnjičenog, potpisuju ovlašćeno službeno lice, maloletnik i njegov roditelj, usvojilac ili staralac, odnosno drugo lice koje prisustvuje saslušanju, branilac koji može biti samo advokat koji je stekao posebna znanja iz oblasti prava deteta, prestupništva mladih i krivično-pravne zaštite maloletnih lica i

nadležni javni tužilac za maloletnike ako je prisustvovao saslušanju. (U slučaju da branilac angažovan od strane roditelja, usvojioca ili staraoca nema dokaz o stečenim posebnim znanjima iz oblasti prava deteta, prestupništva mladih i krivičnopravne zaštite maloletnih lica, ovlašćeno službeno lice će o tome upozoriti roditelje, usvojioca ili staraoca. Ukoliko roditelj, usvojilac ili staralac ostane pri angažovanom advokatu, ovlašćeno službeno lice ove činjenice konstatuje u zapisniku o saslušanju.)

Ukoliko nadležni javni tužilac za maloletnike ne prisustvuje saslušanju osumnjičenog maloletnika, u zapisniku se obavezno konstatuje da je o istom obavešten, te mu se hitno dostavljaju izveštaj, krivična prijava odnosno izveštaj kao dopuna krivične prijave podnete prema maloletniku.

O prosleđenom izveštaju ili krivičnoj prijavi, u pisanoj formi, istovremeno se obaveštava i nadležni organ starateljstva, osim za maloletnike i mlađa punoletna lica koji su korisnici ustanova za smeštaj korisnika – npr. Zavoda za vaspitanje dece i omladine, odnosno svake ustanove koja obezbeđuje smeštaj i zadovoljavanje vaspitnih, zdravstvenih, obrazovnih, sportskih i drugih razvojnih potreba maloletnika u kojoj se realizuje zavodska mera upućivanja u vaspitnu ustanovu, štice Vaspitno-popravnog doma u Kruševcu ili lica osuđena na kaznu maloletničkog zatvora u Kazneno-popravnog zavodu u Valjevu, što je u nadležnosti navedenih ustanova, odnosno organa za izvršenje zavodskih sankcija.

Mesna nadležnost organa starateljstva određuje se prema prebivalištu roditelja, usvojioca ili staraoca, a ukoliko roditelj, usvojilac ili staralac nisu poznati, nadležan je organ starateljstva po mestu pronalaska maloletnika.

22. U slučaju postojanja osnova sumnje da je od strane punoletnog lica izvršeno neko od krivičnih dela navedenih u članu 150. Zakona o maloletnim učiniocima krivičnih dela i krivičnopravnoj zaštiti maloletnih lica, na štetu maloletnika, bez odlaganja se obaveštava nadležni organ starateljstva, koji određuje način privremenog zbrinjavanja maloletnika kod lica ili ustanove i obezbeđuje prisustvo lica u toku prikupljanja obaveštenja.

Ako se ne obezbedi prisustvo stručnog lica organa starateljstva, maloletnik se smešta u najbližu prihvatnu stanicu.

Ukoliko je maloletnik žrtva trgovine ljudima i krivičnih dela sa elementima eksploatacije ljudi, bez odlaganja se obaveštava Služba za koordinaciju zaštite žrtava trgovine ljudima, radi obezbeđivanja adekvatne pomoći i zaštite.

Sa punoletnim licem, u svojstvu osumnjičenog, nakon izvršenja nekog od krivičnih dela iz stava 1. ove tačke, postupaju ovlašćena službena lica nadležnih linija rada za suzbijanje opšteg kriminala u sedištu organizacionih jedinica.

Sa maloletnikom u svojstvu oštećenog, nakon izvršenja nekog od krivičnih delom iz stava 1. ove tačke, postupaju ovlašćena službena lica iz tačke 7. stav 1. ovog Uputstva, u saradnji sa stručnim licem organa starateljstva.

23. Kada maloletnik pobegne od kuće ili iz ustanove čiji je korisnik, neophodno je, u cilju otklanjanja sumnje o eventualnom zlostavljanju i zanemarivanju, odmah konsultovati nadležni organ starateljstva i u zavisnosti od konkretnog slučaja, u saradnji sa stručnim licem organa starateljstva, obaviti razgovor u cilju utvrđivanja razloga bekstva.

24. Krivičnu prijavu i druga pismena prema maloletniku podnose ovlašćena službena lica.

Dostavljanje spisa iz stava 1. ove tačke nadležnom javnom tužiocu za maloletnike vrši se preko nadležne linije rada za suzbijanje maloletničke delinkvencije u sedištu organizacione jedinice, kojoj se dostavljaju dva primerka krivične prijave, odnosno izveštaja, i to jedan sa priložima za javnog tužioca za maloletnike, a drugi bez priloga ostaje radi upoznavanja u organizacionoj jedinici. Ostali primerci se dostavljaju organizacionoj jedinici nadležnoj za poslove analitike i evidencija.

25. Zahtev za pokretanje prekršajnog postupka prema maloletniku podnose, nadležnom sudu za prekršaje u redovnom postupku, ovlašćena službena lica organizacione jedinice, nadležna za postupanje u predmetima prekršaja.

Kopija zahteva za pokretanje prekršajnog postupka prema maloletniku dostavlja se nadležnoj liniji rada za suzbijanje maloletničke delinkvencije u sedištu organizacione jedinice, radi obaveštavanja nadležnog organa starateljstva.

26. O podnetoj krivičnoj prijavi, odnosno izveštaju i drugim pismenima, kao i zahtevu za pokretanje prekršajnog postupka, osim za prekršaje iz oblasti bezbednosti javnog saobraćaja, obaveštava se, u pisanoj formi, nadležni organ starateljstva.

Izuzetno, o zahtevu za pokretanje prekršajnog postupka iz oblasti bezbednosti javnog saobraćaja, kada je maloletnik zatečen da upravlja motornim vozilom pod dejstvom alkohola, takođe u pisanoj formi obaveštava se nadležni organ starateljstva.

27. O meri lišenja slobode prema maloletniku odmah se usmeno obaveštavaju nadležni javni tužilac za maloletnike i sudija za maloletnike, roditelj, usvojlac ili staralac, odnosno ovlašćeno službeno lice nadležne linije rada za suzbijanje maloletničke delinkvencije u sedištu organizacione jedinice.

Osumnjičeni maloletnik, nakon lišenja slobode, odmah se upoznaje sa razlogom lišenja slobode i poučava o svojim pravima u pretkrivičnom postupku, u skladu sa odredbama Zakonika o krivičnom postupku i Zakona o maloletnim učiniocima krivičnih dela i krivičnopravnoj zaštiti maloletnih lica.

Nakon privođenja osumnjičenog maloletnika nadležnom sudiji za maloletnike, u cilju informisanja i evidentiranja, nadležnoj liniji rada za suzbijanje maloletničke delinkvencije u sedištu organizacione jedinice, redovnom poštom, uz propratni akt dostavljaju se kopije spisa koje su predate sudiji i javnom tužiocu za maloletnike prilikom privođenja istog (krivična prijava ili izveštaj kao dopuna krivične prijave podnete protiv nepoznatog učinioca krivičnog dela, izveštaj o lišenju slobode i privođenju koji mora biti potpisana od strane sudije za maloletnike kome je doveden maloletnik).

28. Kada ovlašćena službeno lice kod maloletnika pronađu predmete za koje se sumnja da su opojne droge ili druge psihoaktivne supstance, privremeno ih oduzimaju, o čemu izdaju potvrdu koju potpisuju ovlašćeno službeno lice, maloletnik i roditelj, usvojlac ili staralac, odnosno drugo lice koje prisustvuje prikupljanju obaveštenja.

Nakon prikupljanja obaveštenja, ovlašćena službeno lice sačinjavaju službenu belešku ili zapisnik i o tome obaveštavaju nadležnu liniju rada za suzbijanje narkomanije u sedištu organizacione jedinice. Ovlašćena službeno lice koja obavljaju poslove suzbijanja narkomanije, ukoliko procene da je predmet u njihovoj nadležnosti, isti preuzimaju na dalji rad uz učešće ovlašćenih službenih lica iz tačke 7. stav 1. ovog Uputstva.

Kada se prepozna da je maloletnik u alkoholisanom stanju, ili u apstinencijalnoj krizi, odnosno kada se prilikom spoljnog pregleda konstatuju zdravstvene promene ili telesne povrede, ili kada maloletnik zatraži medicinsku pomoć, neophodno je odmah obavestiti službu hitne pomoći ili u najbližoj zdravstvenoj ustanovi zatražiti stručnu lekarsku pomoć, kao i izveštaj koji sadrži nalaz i mišljenje lekara.

Nakon prikupljanja obaveštenja, roditelju, usvojiocu ili staraocu, odnosno drugom licu iz stava 1. ove tačke, može se predočiti da potrebne laboratorijske analize, kojima je moguće utvrditi prisustvo psihoaktivnih supstanci u urinu i krvi maloletnika, mogu izvršiti u odgovarajućim zdravstvenim ustanovama iz tačke 14. stav 4. ovog Uputstva i, u zavisnosti od konkretnog slučaja, u cilju daljeg rešavanja problema, predočava im se da se mogu obratiti nadležnom organu starateljstva ili savetovalištu u odgovarajućoj zdravstvenoj ustanovi.

29. Kada maloletnik učini krivično delo sa elementima nasilja, predmet preuzimaju na dalji rad ovlašćena službeno lice nadležnih linija rada za suzbijanje opšteg kriminala u sedištu organizacionih jedinica, uz učešće ovlašćenih službenih lica iz tačke 7 stava 1 ovog Uputstva.

IV. Postupanje policijskih službenika prema maloletnom licu sa statusom stranog državljanina

30. Kada ovlašćena službeno lice utvrde da je maloletno lice kao strani državljanin oštećeno krivičnim delom, odnosno prekršajem ili je učinilac navedenih delikata, dužna su da odmah obaveste ovlašćena službeno lice iz tačke 7. stav. 1. ovog Uputstva, koja dalje obaveštavaju ovlašćena službeno lice nadležna za poslove stranaca u sedištu organizacione jedinice.

U krivičnim i prekršajnim predmetima koji se odnose na decu i maloletnike; strane državljanke, postupak se sprovodi u saradnji sa nadležnom organizacionom jedinicom za poslove stranaca, koja je isključivo nadležna za privremeno zbrinjavanje i smeštaj lica iz ove tačke.

V. Postupanje policijskih službenika prema maloletnom ili mlađem punoletnom licu ometenim u psihofizičkom razvoju

31. Kada ovlašćena službeno lice utvrde da je maloletno lice ili mlađe punoletno lice ometeno u psihofizičkom razvoju ili sa psihičkim poremećajima, oštećeno krivičnim delom odnosno prekršajem ili je učinilac navedenih delikata, dužna su da odmah obaveste ovlašćena službeno lice iz tačke 7. stav. 1. ovog Uputstva, koja preduzimaju dalji rad po predmetu u skladu sa odredbama ovog Uputstva, obavezno u prisustvu roditelja, usvojioca ili staraoca, a po mogućnosti i stručnog lica iz posebnih ustanova za lečenje i osposobljavanje ovih lica. Ako je maloletno ili mlađe punoletno lice smešteno u takvu ustanovu, to podrazumeva obavezno angažovanje odgovornog lica kome je povereno.

VI. Postupanje policijskih službenika prema mlađem punoletnom licu

32. Postupak prema mlađem punoletnom licu sprovode sva ovlašćena službena lica u skladu sa odredbama Zakonika o krivičnom postupku, Zakona o maloletnim učiniocima krivičnih dela i krivičnopravnoj zaštiti maloletnih lica, Zakona o prekršajima, Zakona o policiji i drugih zakonskih i podzakonskih akata, osim u onim situacijama posebno utvrđenim ovim Uputstvom. (u tač. 19, 21. i 31.).

VII. Vođenje podataka o maloletnom i mlađem punoletnom licu

33. Podaci o maloletnom i mlađem punoletnom licu koje se pojavljuje u svojstvu učinioca krivičnih dela, odnosno prekršaja ili u svojstvu oštećenog navedenim deliktima, vode se u nadležnoj liniji rada za suzbijanje maloletničke delinkvencije u sedištu organizacione jedinice odvojeno od podataka o drugim licima.

VIII. Stupanje na snagu i sprovođenje uputstva

34. Ovo Uputstvo stupa na snagu danom donošenja, a za njegovo sprovođenje nadležna je Uprava kriminalističke policije u sedištu Ministarstva.

IX. Završna odredba

35. Danom stupanja na snagu ovog Uputstva prestaje da važi Uputstvo o postupanju pripadnika policije sa decom i maloletnim licima 01 broj 5858/05 od 07. juna 2005. godine.

01 broj 4898/06
U Beogradu, 01. maja 2006. godine

MINISTAR
Dragan Jočić